

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

S. Månsson 1914

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 34.

Stockholm den 22 Augusti 1912

5:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år . . kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år . . kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ år . . " 3: 50 1 år . . " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
---	---	---	--	--

Reflexioner.

“Det tyckes mig vara en olycklig skarpsynthet, den som i hvarje sak icke upptäcker något annat än dess mörkaste sida”, yttrade en gång Tegnér i ett riksdagsanförande. Otaliga gånger kommer en dylik tanke en i sinnet då man går igenom serier af tidsframställningar eller kraf från rösträttskämpar. Och om man också då och då brister i skrott åt den (galg-) humor, som ger åtskilligt i sig själftrivialt fart och esprit, så gömmer löjet i alla fall en suck. Det blir ett behof att drömma om en annan världsålder, då skönare flammor kunna stiga mot skyn. Men för närvarande gäller det för hvarje rösträttskvinna att bygga på sin medborgarrätts tempelväggar med mursleffen i ena handen och försvarsvapen i den andra. Hur gärna kastade hon inte vapnen och murade på med dubbel kraft, god och glad! Men glad blir knappast någon annan än den, som i sin ärliga möda möts af en smula förstående och sympati, enskildt eller allmänt.

Vi ha på det yttersta i dessa dagar fått med af dessa gåfvor. I lagberedningar kallar man in kvinnor som sakkunniga. Förr har det från statens sida fallit sig rättvist och naturligt att blott den ena parten skulle tillspörjas om sina önskemål i äktenskapsfrågan. Och när man nu hör att veteraner i sjukvården få rättsligt formulera sin långa erfarenhet i bestämda punkter — ja, då inser man, att den stats-

liga och offentliga moralen håller på att bli mänsklig och inte endast manlig.

I hvad som rör det motsatta könets rätt har mannen behöft åskådningsundervisning, liksom ett barn. Teoretiskt har han i vissa fall varit oätkomlig. Det är denna nödvändiga åskådningsedukation, som den moderna — af färre fördomar hindrade — kvinnan alltjämt meddelar honom. Men ännu har ju t. ex. en M:ine Curie inte lyckats ta ifrån konservatismens ståndaktigaste deras trefliga öfvertygelse, att “das Weib, infolge unentwickelter Windungen der Stirn- und Schläfenlappen seines Hirns nur zur thierischen Ausübung der Mutterpflichten da sein”. Det är omöjligt att inte instämma med en glad tyska: “vore jag man, skulle jag inte för allt i världen vilja dela lifvet med en sådan själlös kanin.”

Af Balsacs arbeten lära 65 band gemensamt rubriceras “Den mänskliga komedien”. Kvinnofrigörelsens historia kommer, då den en gång blir slutförd, att lämna härliga bidrag till den allmänna mänskliga komedien, men blir i alla händelser ett ohyggligt bibliotek.

Gertrud Almqvist har nyligen framställt denna undran: “Hvad har den svenska kvinnan förbrutit för att i så hög grad, som sker, betraktas af männen som en skadlig och fientlig makt, den där bör bekämpas” — och själf svarat med den förmodan, att det måtte bero därpå att den svenska kvinnan ännu

inte offentligt som martyr gjort sig förtjänt om det allmänna bästa à la Charlotte Corday o. a.

Svenska förhållanden ha inte kräft den sortens martyrer. Vi ha ju lyckligtvis aldrig haft en Marat. Men vi ha haft en Kristian Tyrann. Och hade vi inte då en Kristina Gyllenstjerna, hvars mod att vilja fräl-sa sitt land måste ha liknat Cordays, då schavotten var bådassannolika perspektiv. Men om våra förhållanden inte kräft kvinnliga politiska martyrer, så har ett kvinnligt martyrskap därför inte uteblifvit. Och att kvinnliga martyrer alltid blifvit förbisedda och strax glömda, det är efter mitt begrepp en samhällsskuld, som en ny tids kvinnor söka påvisa och vilja ha gäldad. Se tillbaka ett ögonblick på häxprocesserna. Våra stackars trollpackor hade ju visst inte "gjort sig förtjänta om det allmänna bästa". Men att de blefvo "martyrer" för den svenska manliga intelligensens otillräcklighet, därom kan inte råda mer än en mening. Men hvem kommer någonsin ihåg Anna Månsdotter, den första "häxa" som fick släppa till lifvet i Stockholm? Hvem ägnar någonsin en suck åt minnet af Lisbeth Carlsdotter, Agnes Eskilsdotter eller den 22-åriga Maria Nilsson, hvilka för "trolldom" torterades från lifvet? Vid sista häxprocessionen i Sverige (1757), då icke mindre än tolf torterade häxor på en gång skulle expedieras ur tillvaron, trädde emellertid en kvinna fram och fordrade mera förnuft af domstolsledamöterna. Och vi veta ju att denna modiga Katarina Charlotta de la Gardie tack vare sin sociala ställning lyckades hindra den förblindade domarkåren att draga äfven denna blodsskuld öfver sig.

Men huru försvinnande få äro icke ofvan nämnda martyrer i jämförelse med de, som genom ett annat pinbänksväsen, normens tyranni, måst andligen förtvina, som burit inom sig ett frö till förnyelsemöjligheter, ett frö, som aldrig fick ljus och luft nog för att kunna gro.

Och alla dessa kvinnor, som i senare tid tillkämpat sig uttrycksmedel och som burit fram sin egenartade syn på det bestående och sitt egenartade hopp för framtiden, hvad ha de varit annat än martyrer, om ock hvarken schavott eller statsfångelser väntat dem. De ha gjort sig förtjänta om det allmänna. Af sin samtid ha de varit förhånade. Och är det inte så ännu i dag att vi, som i den allra obetydligaste grad ge uttryck åt en personlig öfvertygelse, skild från konservatismens, bli föremål — från majoritetens sida — för ett visst beklagande eller en viss ovilja? Detta innebär nu visserligen för oss blott obehag, intet martyrskap. Då moderna europeiska allmänna förhållanden — med undantag för Rysslands — peka emot utveckling utan blodigt martyrskap, så låt oss hoppas, att äfven vi må undgå att förfalla till någon som helst våldets taktik, sådan som de engelska suffragetterna bedrifva och för hvilken de göra sig till verkliga martyrer. Det finns ingen enda af oss, som ej allrahelst ville vara skarpsynt i fråga

om det goda och glada och vackra i världen och gesitt bidrag åt sådant håll!

Metta Greger.

Den finska landtdagen 1912.

Ur landtdagsarbetet detta år i Finland torde det kunna vara af intresse att för Dagnys läsare framdraga de frågor, som mera direkt berört de finska kvinnorna och deras ställning. Vi se oss i stånd att här göra detta med ledning af en artikel i den finska tidskriften *Nutid*.

Ett af de första ärenden af denna art, som förekom, var frågan om kvinnans befogenhet att på samma villkor som de för män stadgade uppträda som rättegångsombud. Förslaget hade redan under föregående landtdag varit under behandling i lagutskottet och hade nu därifrån remitterats till landtdagen. Det hade emellertid sammankopplats med ett förslag om ändring af annan lagparagraf, hvilket afsåg att göra rättigheten att fungera som rättegångsombud friare än hvad den för närvarande är i Finland. I denna sista motion hade ordet *person* i stället för *man* införts — icke lagfaren *person* skulle ha rätt att föra sak vid öfverrätt. Genom denna formulering skulle man och kvinna i dylikt fall vara likställda. Någon utsikt till att detta senare förslag i sin helhet går igenom finns ej, då det ej står i öfverensstämmelse med den linje rättegångsväsendet i Finland slagit in på, men det är dock af intresse att annotera, att däri preciserats kvinnors rättighet att oförhindrade af sitt kön uppträda som rättegångsombud.

Emellertid har detta lagförslag genom en passus i motiveringen blifvit en fara för den kvinnliga juristen. Härom skriver Jenny af Forselles i *Nutid*:

I betänkandet polemiserar mot en åsikt uttalad i motionen rörande kvinnans fullmäktigskap, att uttrycket "man" i den gällande lagen, där det heter, att som fullmäktig må nyttjas "välfredad, redbar och till sådan verksamhet skicklig man", såsom på flere andra ställen vore liktydigt med "person". Utskottet uttalar som sin uppfattning att så icke kan vara fallet, då 1734 ingen kunde tänka sig en kvinna såsom rättegångsombud. Hon stod ju hela lifvet igenom under förmynderskap, etc. Skälen emot denna bevisföring äro lika ofta upprepade som bevisföringen själf: hade man då, 1734, kunnat tänka sig att underkänna som fullmäktig inför rätta en person, som icke står under något som helst förmynderskap, som äger aktiv och passiv valrätt och sålunda kan med fullmakt af några tusen medborgare handlägga statens viktigaste angelägenheter, som har den frihet att handla och vandla, som nu gällande lag, enkannerligen näringslagen tillerkänner kvinnan, då man beviljade t. o. m. personer stående under legohjonsstadgan denna rätt? I själfva verket hafva ju kvinnor af en del lagfarna och förståndiga män hittills utan vidare godkänts som rättegångsombud.

Juvel-, Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

Nu förefinnes föga utsikt att denna motion — mer än andra — skall blifva lag; men detta principiella uttalande af lagutskottet och landtdagen angående tolkning af gällande lag kan med rätta åberopas till kvinnans nackdel. — Vi ha visserligen dispensvägen, men oberoende af hvad man kan hafva att säga om att den af lagens handhafvare någonsin uppgicks, att man föredrog att skapa undantagsförhållanden framför att gripa sig an med lagändring där skäl och fog förefanns — den vägen blir dock för hvarje dag allt svårare och tyngre att gå.

En fråga, som föranledde en lång och häftig strid såväl i landtdagen som i pressen, var den föreslagna ändringen af stadgandena om straff för barnamord. I Finland, liksom hos oss och så gott som öfverallt i de moderna kultursamhällena, har man fått ögonen upp för de orimligt stränga och framför allt ensidiga straffbestämmelserna angående en förbrytelse, som ofast är framgången ur de mest upprörande sociala missförhållanden. Sänkning af straffet beslöts äfven af landtdagen, för uppsåtligt barnamord bestämdes högst åtta års tukthus och lägst fängelse under ej mindre än tre månader. Detta sista var en sänkning af lagutskottets förslag, som bestämde lägsta straffet till sex månaders fängelse.

I samband med denna lagreform hade frågan om straff för fosterfördrifning upptagits. Från socialdemokratiskt håll hade nämligen ett yrkande på strafflöshet för denna sak framkommit i en reservation till lagutskottets betänkande. I debatten härom i landtdagen uppträdde bl. a. yrkesinspektör Vera Hjelt med ett längre anförande mot reservationen, hvilken med stort erkännande mottogs af de borgerliga grupperna. Reservanterna hade endast ett litet antal anhängare af sitt förslag; straffet för fosterfördrifning blef emellertid något sänkt.

Utom äktenskapet födda barns rättsliga ställning hade upptagits i en motion, byggd på lagberedningens förslag till lag härom. Lagutskottet, som ägnade nästan hela sista tiden af landtdagen åt denna motions behandling, hann icke avsluta ärendet, hvarföre det kommer upp till afgörande under nästa landtdagssession.

En motion om arbetares olycksfallsförsäkring, något som ju nära berör en stor mängd kvinnor, var äfven bland dem, som vid denna landtdag frambars. Vidare motionerades om 120,000 mark till understöd åt hushållskolor.

En fråga, som på ett särdeles glädjande sätt afgjordes till kvinnornas förmån, genom att deras rätt fastslogs och häfdades, var villkoren för utbetalandet af gift och ogift folkskollärares- och lärarinnas grundlön. År 1907 hade i till landtdagen inlämnad proposition föreslagits, såsom på sin tid redogjordes för i Dagny, att statsbidraget skulle utgå med 1000 mark som grundlön för ogift lärare eller lärarinna och för gift lärare med 1500 mark, hvilket belopp äfvenledes skulle utgå till lärarinna, som vore änka eller hade barn eller hvilken, ehuru gift,

vore familjens hufvudförsörjare. Landtdagen sänkte visserligen lönesatserna men behöll principen om lika lön för familjeförsörjare, oberoende af kön. Denna bestämmelse blef äfven i lagen stadfäst. Skolöverstyrelsen har emellertid behagat endast efterleva en del af dessa stadganden, i det att den beviljat den högre lönen åt kvinna endast i de fall, då mannen bevisligen varit oförmögen att försörja sin familj. Landtdagen förkastade nu uttryckligt denna tolkning, i det man framhöll, att kvinna och man i detta afseende äro fullkomligt likställda och att hvardera endast har att med enahanda intyg bevisa, att han eller hon är familjens hufvudförsörjare.

Nutid berättar, att i anledning af landtdagens beslut i denna sak har Finlands förre t. f. prokurator, dr A. Charpentier, i en tidningsartikel uppmanat alla de folkskolläraryrinnor, hvilka tidigare fått sina ansökningar i detta syfte afslagna, att ifall de ännu befinna sig i detta läge ånyo inkomma med framställning till skolöverstyrelsen, som nu inte bör kunna undgå att rätta sig efter landtdagens anvisning.

Äfven om den finska landtdagen ej på annat sätt än genom detta sistnämnda beslut under den tilländalupna sessionen tillgodosett kvinnornas intressen, måste man dock säga att den gifvit ett godt och kraftigt handtag åt kvinnorna genom att i detta hänseende häfda deras rätt. — Men så sitter det också kvinnor i Finlands landtdag!

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinna i landsorten att de för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Sprid Dagny!

Sigrid Carlheim-Gyllensköld och Stockholms Musikinstitut.

En allmännare och för ett flertal lätt tillgänglig, god musikundervisning hör till det jämförelsevis nya i vårt land. Vårt musikkonservatorium kan af naturliga skäl endast bereda ett fåtal — och ett utvaldt sådant — utbildning i musikens konst; för dem, som af det ena eller andra skälet ej där kunde få utbildna sina musikaliska anlag fanns länge ingen annan utväg än att begagna sig af enskild undervisning, något, som föll sig utomordentligt dyrt, ifall det var verkligt god sådan, och i annat fall för det mesta var af mycket underhaltigt slag. Den första enskilda musikkola, där fullgod, och dock ej alltför kostsam utbildning kunde meddelas, då samtidigt ett flertal elever begagnade sig af undervisningen, var A. F. Lindblads mycket eftersökta skola i

Stockholm. Undervisningen där gick efter Logiers på sin tid mycket uppburna metod; hufvudmomentet i denna var flera elevers samspelning af samma stycke, hvarigenom taktfasthet vanns och en till ihärdigt arbete sporrande täflingsifver utvecklades. Undervisning i harmonilära meddelades äfven. Det var vid Lindblads musikkola, som Ludvig Norman bl. a. utbildades. På senare år öfvertogs skolan af Ivar Hallström, som fortsatte med den till 1872, då den upphörde.

Någon musikkola i verklig mening har därefter ej förekommit förr än in i hälften af 1880-talet, då Richard Andersson, hemkommen från en långvarig vistelse i Berlin, upprättade sitt nu så berömda musikinstitut i hufvudstaden. Tre år senare öppnades Stockholms Musikinstitut af Sigrid Carlheim-Gyllensköld. Med dessa två musikskolor, och ännu en annan, som samtidigt upprättades, Fredrik Petersons Allmänna musikaliska förskola, hade nu möjlighet beredts ungdomen att få del af en gedigen och verkligt god utbildning utan att behöfva offra stora summor på enskilda lektioner.

Det är för oss en glädje att kunna påpeka, att det var en kvinnlig pianovirtuos, känd och uppskattad inom vår musikvärld, som hade företagsamhet och energi nog att på musikskolans tidiga stadium sätta i gång med den stora apparat, som ett verkligt godt musikinstitut kräver. Men fröken Carlheim-Gyllensköld hade icke endast företagsamheten och energien, hon hade själf den gedigna utbildningen och skickligheten, som främst äro nödvändiga för lämnandet af god undervisning. Att så var fallet visas af den stora frekvens skolan under alla dessa år haft att framvisa, och de årligen återkommande musikuppvisningarna med eleverna bära också fullgodt vittnesbörd

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

härom. Skolan har nu nått en utveckling, som nödvändiggjort upprättande af filialer på olika håll i Stockholm; förutom hufvudinstitutet, som är beläget Brahegatan 7 B., upprättas i höst afdelningar på Söder, Kungsholmen och Lidingön. Äfven utvidgas själfva undervisningen. Förutom pianoklassen, hvilken står under fröken Carlheim-Gyllenskölds egen högsta ledning, och harmoniklassen, som sedan flera år tillbaka förestås af direktör Otto Olsson, kommer äfven en violinklass att upprättas, hvars ledare blir den framstående violinisten Julius Ruthström. Vidare kommer en serie musikhistoriska föreläsningar att hållas af hr Olallo Morales. I sin helhet räknar lärarekåren tolf medlemmar. Ända från institutets öppnande har fröken Carlheim-Gyllensköld haft en

god och ovärderlig hjälp vid undervisningen af sina två systrar Valborg och Cecilia.

Elevantalet har under de senare åren hållit sig på omkring 140.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld är bördig från Växiö, dotter till framlidne öfverstelöjtnanten A. H. Carlheim-Gyllensköld och hans maka född Sjöstedt, och är den yngsta af sex systrar. Ända från sina spädaste år visade hon bestämda musikaliska anlag, och hennes största nöje var att få stanna ensam hemma, när de andra gingo bort på bjudning, och spela "stora systrarnas notor". Hennes första lärarinna var den då helt unga system Valborg, senare fick hon under ett par vintrar studera för Richard Andersson och Herman Berens. Vid sexton års ålder kom hon in som elev vid musikkonservatoriet, i den dåvarande s. k. förberedande pianoklassen. Hösten därpå blef hon uppflyttad i artistklassen, där hon kom under Hilda Thegerströms ledning och nämndes som en af hennes skickligaste elever. I harmoni hade hon Conrad Nordqvist till lärare. När hon julen 1884 utgick från konservatoriet erhöll hon den stora belöningsjetongen; redan förut hade hon erhållit Mazérska jetongen för harmonilära.

Hösten 1885 uppträdde fröken Carlheim-Gyllensköld för första gången offentligt, då hon gaf en konsert i Vetenskapsakademiens hörsal i Stockholm. Hennes om hög konstfärdighet vittnande spel, den mjuka touchen, förenadt med ett kraftigt och bredt anslag, tillförsäkrade henne ett allmänt och stort erkännande.

Efter att ha företagit en konsertturné i södra Sverige tillsammans med fröken Augusta Öhrström, begaf sig fröken Carlheim-Gyllensköld till Dresden,

där hon studerade för den framstående pianisten Mary Krebs. Genom den berömda violinisten professor Joh. Lauterbach infördes hon i Dresdens förnämsta musikkretsar, där hon ofta uppträdde och spelade, dels solo, dels ackompanjerande professor Lauterbach.

Musikstaden vid Elbe kunde emellertid inte hålla henne fången. Wien hade sedan länge varit hennes längtans mål. Dit begaf hon sig också och fullbordade där sin musikaliska utbildning under den vittberömda professor Theodor Leschetizkys ledning, "der geniale Meister", som bland sina elever räknade en Essipoff, en Paderewski. Till sin stora öfverraskning och glädje blef hon efter en helt kort pröfning antagen som hans elev, de flesta sökande måste annars under någon tid såsom förberedelse studera för någon af hans mera framstående elever.

Under tre års tid uppehöll hon sig i den glada Donau-staden och drog nytta af den berömda mästarens undervisning. Ett par gånger uppträdde hon under denna tid på välgörenhetskonsorter, mottagen med stort bifall.

Sommaren innan hon slog sig ned i Wien hade hon tillsammans med fröken Öhrström företagit ännu en konsertturné i hemlandet, denna gång vid en del badorter, och vid ett besök hemma hösten 1888 uppträdde hon på en af Kungl. Operans symfonikonsorter, då hon spelade Saint-Saëns C-mollkonsert. Hon gaf äfven vid detta tillfälle en egen konsert i Musikaliska Akademien, mottagen med stort bifall.

Det var i september 1889, som hon öppnade sitt musikinstitut i Stockholm. Detta stod då i förbindelse med Göteborgs Musikinstitut, grundadt af fröken Robertine Bersén, hvilket senare dock snart upplöstes, då fröken Bersén gifte sig.

Ännu en konsertturné företog Sigrid Carlheim-Gyllensköld tillsammans med Augusta Öhrström, hösten 1890. En tid därefter erhöll fröken Gyllensköld ett erbjudande af konsertengagemang i Amerika. Det var fröken Öhrströms dåvarande impressario, hennes nuvarande man, monsieur Rénard, som sökte locka fröken Gyllensköld bort från hemlandet, men fästad som hon var vid sitt musikinstitut afslog hon det mycket fördelaktiga anbudet.

Hängifvenhet åt arbetet, fullgod utdanning för det samma betinga i och för sig framgång. De båda betingelserna finnas i rikt mått hos Sigrid Carlheim-Gyllensköld, framgången har också hittills följt hennes arbete. Det är blott följdriktigt att uttala en öfvertygelse om att hennes musikinstitut i sitt nya, utvidgade skick går en framgångsrik tid till mötes.

E. K—n.

Mannen, kvinnan och dygderna.

"Hvarje tidsålder har sitt dygdeideal. Och i spetsen står ej längre modet", säger en ledande artikel i Times och fortsätter: "Kunde en engelsman från sextonde eller sjuttonde århundradet åter besöka sina forna hemplatser, skulle han med all säkerhet säga, att hans efterkommande blifvit förkvinligade i tankar, ord och vanor."

Dessa tvenne påståenden äro ju fulla af motsägelser. För det första har mod alltid stått främst och måste alltid stå främst bland alla dygder, ty endast genom mod existera de andra, och utan mod skall en nations moraliska kraft och därmed dess moraliska standard försvagas. Och för det andra är det att förkvinligas icke att bli mindre modig, och påståendet i Times, att dygderna kunna klassificeras som manliga eller kvinnliga, ligger till grund för hela antirösträttsståndpunkten. Vi erinra oss härvid en gammal biskop, som i ett konfirmationstal uppmanade gossarna att vara dygdiga och flickorna modiga. Någon frågade honom efteråt, om han ej omedvetet förblandat de båda egenskaperna. "Nej", svarade biskopen, "jag har aldrig ansett, att kvinnan skulle ha monopol på dygden och mannen på modet."

Förhållandet är också, att naturen håller med biskopen. Felaktig uppfostran rubbar ibland jämvikten och alstrar fysisk rädsla hos flickor och moralisk feighet hos gossar. Men af naturen är det personliga modet ej olika fördeladt mellan könen. Och att det finnes hos kvinnor är ej förvånande, ty i civiliserade samhällen och särskildt under fredstider äro tillfällena att visa personligt mod färre bland män än bland kvinnor. Det vore kanske mera rätt att säga, att det moderna lifvet mera tenderar till yttringar af personligt mod hos kvinnor, än att påstå, att modet har aftagit, därför att lifvet icke medför så mycken personlig fara för män som det gjorde för ett par århundraden sedan. Lifvet är alltid farligt för kvinnan — isynnerhet när hon skall frambringa ett nytt lif. Men Times anser säkert icke denna slutsats följdriktig, ty i samma ledande artikel säges det: "Det mest betecknande för vissa samhällsklasser är barnets försvinnande — knähunden har tagit dess plats."

Den som skrivit detta brister i tvenne afseenden. Först synes han antaga, att knähunden är en uppfinning af tjugonde seklet. Har han glömt sin Pope och dennes uttryck om kvinnan?

Ej högre rop om hjälp till himlen sändas när maken dör, än när den lilla hundens lifstid ändas.

Och sedan antyder frasen "barnets försvinnande", att hvarje kvinna borde ha ett barn, ett barn som aldrig växte upp och som upptog hvarje ögonblick af hennes tid och hvarje smula af hennes intelligens och energi, som hennes man ej lade beslag på. Det lönar ej stort att resonera med människor, hvilka så att säga se lifvet genom en diiflaska, men berättelsen om mrs Alice Trigg i Hornsey, sådan den berättades i Standard för några veckor sedan, kan ge svar på ett par saker.

Prenumerera på DAGNY!

Mrs Trigg hjälpte en poliskonstapel, som försökte häkta en person i en stor, bråkig folkskock. Mrs Triggs svägerska försökte först att bistå konstapeln, men blef illa slagen och knuffad. "Då räckte mrs Trigg sin baby till en åskådare", säger Standard, "och lyckades komma åt att blåsa i konstapelns hvisselpipa, till dess hjälp anlände." Under polisförhöret om händelsen sade rättens ordförande, "att han med blygsel nödgades erkänna, att det vid dylika tillfällen oftare är kvinnorna än männen som komma polisen till hjälp."

Och då vi återge denna anekdot, är det ej för att erinra våra ordinarie läsare om att kvinnor äro modiga. Vi vilja blott visa personer sådana som den, som skrivit artikeln i fråga, att barnet icke helt och hållet försvunnit, att det icke hindrar en kvinna att visa personligt mod och att, när tillfälle därtill gifves eller tillfälle att utföra någon annan plikt mot det allmänna, räcker hon baby'n till en åskådare och fullgör sin plikt. Dock finns det människor, som ej vilja inse detta. Om och om igen uppträda de på rösträttsmöten (eller i Times' spalter) och säga: "Hvem skall sköta barnen då kvinnorna få rösträtt?"

(Ur Votes for Women.)

Ellen Wester.

Kvinnor i utredningsnämnd. I den nämnd, som k. m:t tillsatt för att utreda läroverks-, seminarie lärare-, folk- och småskolekärernas m. fl. lönefråga ha insatts tre kvinnliga medlemmar: seminarieadjunkten, fröken Anna Sörensen, folkskollärarinnan, fröken Mathilda Persson i Sonstorp och småskollärarinnan, fröken Anna Olsson i Kolbäck.

C. S. A:s utbildningskurs för praktiskt socialt arbete Till elever vid C. S. A:s utbildningskurs, som börjar nästkommande 1 okt., äro följande personer antagna: Fröken Dagmar Ekelund, Åby; fru Ellen Facht, Örebro; fröken Cissi A. Hahn, Örebro; fröken Signe Kantzow, Strängnäs; fru Vendela Källström, Sundsvall; fröken Ella von Matern, Hälsingborg; fröken Annie Mellander, Oskarshamn; fröken Anna Nylinder, Göteborg; fröken Alf-hild Råhlén, Stockholm och fröken Amy Svensson, Bofors.

Kursen meddelar sådana kunskaper, som behövas inom bostadsinspektionen, barnavårdsarbete, fosterbarninspektionen samt vicevärdskap i hus för mindre bemedlade och socialt arbete vid fabriker. Till kursen, som räcker från 1 okt. till 1 juli 1913, finnas ännu några platser lediga. Undervisningen, som meddelas af inom sina fack framstående personer, är såväl praktisk som teoretisk. Prospekt erhålles från C. S. A:s byrå, 6 Lästmakaregatan, där anmälningar mottagas, helst så snart som möjligt.

Prenumeration å DAGNY sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Litteratur.

Ulla Grip. En berättelse från förra århundradet. Af *Wilma Lindé*. Åhlen & Åkerlunds förlag, Göteborg.

Det är ett långt, ett helt lif författarinnan skildrar. Gammaldags romaner slutade med bröllopet och de moderna börja där, brukar ju sägas. Denna berättelse gör ingendera; den skulle både hvad volym och innehåll beträffar kunnat delas och blifva en gammaldags och en modern roman.

Ty i den första delen — Ungmön — finnes mycket af den romantik, de skira flickdrömmar och den okunighet om lifvet, hvarmed romanerna i våra mödrars ungdom ovillkorligen måste utsmycka en kärlekshistoria.

Det är Ulla Grip, konfirmanden, med sinnet stämdt i ton med orgelmusiken från kyrkan och durandet i tallarna omkring hennes barndomsandakts gröna tempel och med tankarna snuddande vid "det världsliga", som hon blygs öfver att ej kunna glömma. Det är Ulla på sin första bal, blomlik och blyg, tjusad af allt det nya men samtidigt bedjande: "Herre, faran kring mig sväfvar, svagt och värlöst är mitt hjärta — — —", hennes första bal, där hon ena stunden lofvar en barndomsvän att "vänta" på honom men den nästa glömmar allt och alla, då hon mötes af sitt öde, Erland Brandt, den oemotståndlige Don Juan, som i sin ordning fångslas af Ullas ungdom och ovetenhet. Det är Ulla, med skräckblandad lyckokänsla lyssnande till Erlands kärleksförklaring och lidande igenom det motstånd hennes föräldrar — förklarligt nog — resa mot förbindelsen. Och det är Ulla såsom brud, extatiskt lycklig, skjutande alla varningsord åt sidan med ett "kärleken tål allt, lider allt!" — fullkomligt oförstående gentemot moderns pinsamt ängsliga, trefvande försök att förbereda barnet på hvad det hade att vänta i äktenskapet, — misslyckade försök som sluta med ett resignerad: "kärleken får bli din läromästare... och i detta som allt annat, har hustrun att foga sig". — —

I andra delen — Måkan — gör Erland Brandt sitt bästa för att sudla och förinta den ovetenhetens oskuld, som förut i hans ögon utgjort Ullas förnämsta tjuskraft. Han skrattar åt och berättar under ruset om sina vänners lif — än så länge låtsas han att han själf "inte är så anlagd". Och då Ulla får se ett lefvande bevis på att han varit henne otrogen under själva förlofningsstunden, förklarar han för henne att det just varit hans kärlek till henne, som vållat detta, och bemöter hennes försök att väcka hans ansvarskänsla gent emot den fattiga flickan han då förförde med påståendet, att hon var en af dem, som äro predestinerade att falla.

Det ligger en gränslös bitterhet i författarinnans skildring af detta äktenskap, en bitterhet, som tycks hopsamlad från generationers tyst genomledda tragedier. Ahja, det är nog, om man undantår det blodiga slutet på mannens kärleksäventyr, en fasligt vanlig historia, denna som här berättas, en sådan, som ofta lefvats bakom masken af lugn förnöjsamhet, ty, som författarinnan säger, — "det hörde inte forna tiders kvinnor till att klaga eller tän-

ka på skilsmässa. Tiga, tåla och lida i det fördolda, var deras lösen. Och de fyllde måttet. De starka för att växa sig större. De småsinta för att förbittras eller blifva ännu mera slafviskt krypande och lågtänkta." —

Modern — det är bokens tredje del.

Det ligger eftermiddagsdager öfver denna del af Ullas lif, trots att hon är ung och — så snart hon hämtat sig efter den våldsamma skakning till kropp och själ mannens död vållat — lifskraftig. Hon har beslutit sig för att hädanefter skall hon bli mor och ingenting annat. För gossens skull och med känsla af hur litet färdig för lifvet hon trädde in i äktenskapets allvar tar hon itu med sin uppfostran lika väl som gossens. Om honom står striden envist ihärdig mellan henne och sköterskan, Sara. Ännu vid berättelsens slut, då Ulla är farmor, är denna strid knappt afgjord — hon har visserligen hans varma hängifvenhet och vördnadsfyllda ömhet, men Sara har i gengäld hans förtroende. Det har hämnat sig att hon i sin kärlek till Erland och sin förtviflan vid hans död släppte taget i det som var henne gifvet till att älska och hoppas på och glädjas åt — barnet.

Ett kvinnoöde — från ungdomsårens drömlif med himmelshöga förhoppningar, genom korta lyckominuter och långa dagar af sorg, till den dag då man ser på Lifvet, som på något som ligger bakom en, och då man vet, att det vägstycke som ännu ligger framför måste man vandra ensam — mer eller mindre ensam, kanske, — men alltid ensam.

A. H—n.

*

Genezaret af *Bengt Berg*. Stockholm, Albert Bonniers förlag.

När för ett par år sen Bengt Bergs debutarbete "Sjöfallsboken" kom ut, förstod man att här hade en sär egen och stark begåfning framträdtt. Och den främmande vildmarksbakgrund, mot hvilken denna nya diktarpersonlighet aftecknade sig så samhörig och likväl så öfverskådande, bidrog inte minst till att fångsla intresset.

Lite hvar af de norrlandsfödda författarna ha med mer eller mindre äkta färger sökt skildra naturen och människorna där uppe i det lappska fjäll-landet. Oftast ytligt nog. Ingen af dem, inte ens Pelle Molin, har dock trängt till djupet af tillvaron där — fjällfolkets primitiva lif i dess oupplösliga samband med hela den levande naturen.

Detta har Bengt Berg gjort under sina skildringar i Sjöfallsboken af lappojkens och ungbjörnens lefnadssaga. Och i sitt senaste arbete Genezaret har han fortsatt sin forskningsfärd i detta underliga land, bland hvilket fjäll och vattendrag människor lefva och öden formas, som ingen därutanför rätt kan fatta.

Händelserna i "Genezaret" äro — undantagandes i de båda första kapitlen — förlagda till ett fiskarlappläger vid Nuonjas vatten. Här har ett slags religiös församling uppstått, där den gamla Inkeris Iisko gjort sig till ordets förkunnare, omgifven af en trogen skara lärjungar, hvilka alla äro andligen eller kroppsligen lytta. I ständig

väntan på den Messias, som Iisko lofvat dem skall komma, lefva de sitt fattiga lif, under förhoppning att alla deras vedermödor skola taga ett slut, när den utlofvade hjälparen äntligen närmar sig deras strand.

En man hade vid denna tid kommit farande från fjällsidan till norska kusten. Han var underlig och kunde ej ge något besked om sig själf. Någon händelse i hans föregående lif hade utplånat hvarje minne; och det enda man trodde sig veta om honom var att hans namn var Vuole. Af prästen där vid kusten fick Vuole veta om himmelriket och att om man sökte gå vägen, som ledde dit, skulle man bli lycklig. Efter detta fick hans famlande tanke en fast punkt: han ville söka reda på himlen, och vägen dit måtte leda öfver fjällen. På detta sätt kom han att återvända till det land han lämnat och kom under sitt sökande fram till Nuonjas vatten, där han tidigt en dimmig morgon vadade i land och visade sig för de Messiasväntande krymplingarna och deras ledare lik en som kom gående till dem på vattnet större och skönare än någon annan. Och de togo emot honom som den de i årtal väntat på. Alla utom en, Iiskos unga kvinna, den enda kvinnan i fiskläget, och föremålet för allas hemliga åtrå. Hon ser i Vuole endast mannen, den, som hon bland denna skara åldringar och lytta omedvetet längtat efter.

Och från den stund då Marja och Vuole först se hvarandra koncentrerar sig intresset kring dessa båda, och hvad som händer och sker knyter sig samman med utvecklingen af deras historia — en historia om driftlifvet hos naturmänniskan och om hur Vuole hos kvinnan fann "det underbara ljus, som var hans lifs och sinnes längtan". — Att himmelens lycksalighet nås på ganska jordiska vägar — inte minst af naturbarnet — få vi därvid bevittna. Härunder vänta de fattiga stackarna vid Nuonjas vatten förgäfvat på gudsundret. Och, när de slutligen märka att den främmande mannen endast kommit för att taga ifrån dem deras enda kvinna, blir det öreda i deras dunkla tankevärld. Det blir hanarnas kamp om honan. Och när Iisko själf dukat under i den kampen och deras förmente Messias lämnar dem för att upphinna Marja, är det slut med deras tro, och de jordägga sin döde bibelförkunnare med ett hednatecken.

Denna vildmarkshistoria, som till hälften är psykologisk kulturstudie, till hälften en romantisk dikt, har många fångslande drag. Och här finnas många sidor af stor poetisk skönhet.

Men såsom helgjutet diktverk står den dock för mig som betydligt underlägsen "Sjöfallsboken". Under undersökandet af dessa naturmänniskors primitiva känslor och driftlif, har det här och där smugit sig in en del onaturligheter i själfva fabuleringen, och huru hel och äkta stämningen i den natur än är, dit Bengt Berg med den borne diktarens makt för oss, så är det dock ganska svårt att obetingadt tro på denna lappska Genezaret och dess underliga strandbor. Det hela verkar också hopkomponerat för ett visst syfte. Och hufvudsaken i denna bok tyckes vara det rent psykologiska intresset för drifternas makt och värde hos den okultiverade männi-

skan. Därför ger den äfven till viss grad intryck af andlig sterilitet eller torrhet, trots sina många lefvande och klart strålande poänger.

Om nu också "Genezaret" emellertid inte kan betraktas som ett fullkomligt diktverk, och inte heller öfverträffar författarens första bok, så ger den dock jämte denna tillräckligt starka bevis på en begåfning så egenartad och rik, att man redan nu kan räkna Bengt Berg till dem af våra diktare, som vi kunna vänta det bästa af.

M. R—M.

*

Vi Bookar, Krokur och Rothar. *Ur en stadskrönika.* Af Hjalmar Bergman. Albert Bonniers förlag, Stockholm.

Hjalmar Bergman hör ovillkorligt till den alltjämt frodigt tillväxande skara af unga framstående förmågor, som vår litteratur för närvarande kan skryta med. Hans mångsidighet börjar emellertid få en oroväckande anstrykning af eklekticism, Hjalmar Bergman arbetar icke inifrån utåt, han tar materialet utifrån och arbetar sig skickligt in i det, och till följd häraf verkar han stundom i sitt författarskap mera fäsör än diktare, den onekligen rika begåfningen till trots. Så är äfven fallet med hans sista arbete, en sorts krönikebok, där han på ett verkligt virtuoslätt sätt hopflätar öden, äfventyr och gestalter till ett brokigt nät, men dessa gestalter ha ett fel, man tror inte riktigt på dem som människor, och Hjalmar Bergman gör det inte heller. De ge honom tillfälle att ösa ur kvickhetsbrunnar och att om hvartannat briljera med burleska, känslolösa eller rent af motbudande typer, men lefvat, känt och lidit med dem har han ej, och läsaren gör det inte heller. Ett par af de mest lefvande och kanske just till följd däraf mest tilltalande gestalterna är den lille ingenjör, Julius Krook, med sina flygande drömmar och bristande förmåga att realisera dem, idealisten, som inte kan finna sig till rätta med verkligheten och som misslyckas i allt, till och med till sist i försöket att ta lifvet af sig, och så mamsell Mimmi, den gamla ungmön med sin amour och dess — bakom täckmanteln af grånad respektabilitet — trofast bevarade minne. Det är någonting allmänmänskligt i den sorglustiga episoden om ett kärleksäfventyr, som slutar med en kaffebal, årligen förärad i julgåfva af f. d. älskaren, "af tacksamhet för hvad som hade varit, kanhända ock för hvad som aldrig blef".

I sin helhet är detta nya stilprof af Hjalmar Bergman som sådant i likhet med hans föregående arbeten af fullgod valör, men efter alla dessa eskapader i renässans och rokokko, Biedemeyer och nu senast en smula i Ludvig Nordströms mustiga anda, när få vi en gång den glädjen att verkligen möta Hjalmar Bergman själf, hans innersta skaldeväsen, det är sannerligen på tiden?

För öfrigt Ludvig Nordström som skola — det finns mycket som är tänkbart, men inte det begreppet. Säkerligen skulle han själf vara den första att betacka sig för äran.

S. E—d.

Frihetens tillväxt.

Kvinnornas vän, journalisten och f. d. krigskorrespondenten mr Henry W. Nevinson har nyligen utgivit en afhandling om "Frihetens tillväxt". Mr Nevinsons namn är förbundet med hvarje strid för frihet på sista tiden, och samma skarpsblick, som tillåter honom att med sakkännedom skriva om slafvarna i Väst-Afrika eller om underkufvade raser i Indien eller Albanien, sätter honom också i stånd att se de engelska kvinnornas kamp för den politiska friheten i dess rätta proportioner och i dess verkliga förhållande till samtidens historia.

Mr Nevinson har i betraktande af det föreliggande ämnets stora räckvidd begränsat sig till en studie af den politiska friheten, ehuru den, som han säger, icke utesluter annan frihet.

"Ty utan nationell frihet kan politisk frihet icke existera, och tankefrihet har i många fall bidragit till styrelsefrihet."

Hufvudinnehållet i hans afhandling kan sägas bestå af trenne visa ord, hvarpå det mera än en gång hänсыftas.

Swifts: "All regering utan de regerades samtycke är intet annat än slafveri", är det första, och Justiniani: "Det som angår alla måste gillas af alla", det andra. Det tredje är kanske det mest karaktäristiska i Mr Nevinsons bok och vi återge det utförligare.

"Till och med i de fall, där majoriteten afgjort går åt orätt håll, är det bättre för en nation att leda sitt eget öde, att lära genom lidandet än att lyda en man, hur vis han må vara, eller en klass, hur oegennyttig den är. 'Själstyrelse', sade sir Henry Campbell-Bannerman, 'är bättre än en god styrelse.' Och man må ej förgäta, att den politiska frihetens stora princip förordas af alla dem, som vilja hjälpa vare sig sitt eget folk eller ett kejsardömes underkufvade raser."

Endast två eller tre nationer ha kommit Justiniani ideal nära, anser författaren, små nationer som Australien, Nya Zeeland och Norge.

"Och dessa ha en styrelse, icke sådan som Justinianus hoppades på: gillad af alla, men gillad af en majoritet. Styrelse af en majoritet kan ofta vara obehaglig, tryckande, till och med tyrannisk. Men den kan aldrig vara odräglig som andra former af tyranni, emedan hvarje medlem af minoriteten alltid äger frihet att påverka majoriteten genom att förmå den att ändra åsikter."

På samma sätt förstår mr Nevinson alltid att få fram den mening, som ligger bakom de stora historiska striderna för frihet. Han tvekar ej att klart ådagalägga hvarför Cromwell så alldeles misslyckades att bilda sitt land efter förebilden af "Kristi rike", men på samma gång ser han klart, att orsaken till det parlamentariska styrelsesättets framgång i England innerst beror på "nationens frihetsinstinkt". Samma instinkt som undermedvetet besjälade Napoleon den förstes soldater, hvilka inspirerade gingo från seger till seger, bärande bud om ett nytt evangelium — fäktande för jämlikhet och allmänmänskliga rättigheter.

Mr Nevinson har som sagdt haft den fördelen att personligen deltaga i mera än en af nutidens strider för frihet, och därför kan han, äfven om kvinnornas strid för politisk frihet, tala från insidan och slippa att ge en blott utifrån uppfattad litterär studie.

Det är ej förvånande, att en skriftställare af hans art slutar med en sund stridsfanfar, vida skild från veklig optimism.

"I striden om frihet", säger han, "är intet stillestånd varaktigt, och fred blir aldrig sluten, om ej kanske i den aflägsna framtid, då man i fjärran ser de skinnande portarna till den himmelska staden, hvars byggmästare och innehåfvare Fridens Herre är."

Siffrorna tala.

Anti-rösträttsföreningen i New-York har utgifvit en förteckning på 27 ströskrifter, hvilka tillsammans kunna köpas för 50 cents.

Nationella rösträttsföreningen utger en 18-sidig katalog, däri 211 nummer äro upptagna, och det skulle kosta 41 dollars 91 cents att anskaffa dessa.

Om sproglig Forstaaelse.

XVIII.

Der er endvidere ordet "ordentlig" hvor Betoningen i dansk Tale falder paa første Stavelse — ordentlig — medens svensk Sprogbrug fordrer midterste Stavelse fremhævet "ordentlig". Dette blot om nogle af de nærmest liggende Exempler, hvis Talrighed er kendt af Alle, de belyse blot yderligere Spørgsmaalet om Nødvendigheden af at vi nordiske Folk omsider for Alvor paabejgnde det hidtil forsømte — men store, vidtbærende *Kulturarbejde* at lære os hverandres Sprog. — Den Halvhed og Uklarhed som indtil denne Dag har hvilet over vor gensidige Sprogforstaaelse har fjernet og søndret, hvad som burde have nærmet og enet.

Og — *maatte* vi forstaa det — vi behöve hverandre, vi smaa nordiske Folk — vi *kunne* ikke leve hverandre foruden — men, kunde vi kulturelt nærme os hverandre *helt* — og Haand i Haand, hver med sit Særpræg, mödes som Enhed paa Aandens evige Vidder — da gaar det mod ny Dag for os her i Norden.

Alma Forsberg-Dalhoff.

Annonsera i DAGNY!

Utlandet.

Kvinnorna vid de tyska universiteten. Vid de 21 universiteten i tyska riket har vintern 1911—1912 ett antal af 2,795 kvinnor varit inskrifna som fullberättigade akademiska medborgare (antalet samtliga studerande har varit 57,415). Af stort intresse är att se huru studentskorna fördela sig på de olika studielinjerna enligt senaste uppgifter. Så stiger antalet af kvinnliga studerande i filosofi, filologi och historia sedan 1908 från 505 till 1,563; i matematik och naturvetenskap från 175 till 504; antalet medicinare har stigit från 322 till 582. Statsvetenskap studeras nu af 67 kvinnor mot 40 för tre år sedan, farmaci af 8 mot 3 och teologi af 5 mot 3. Tillströmningen till den filosofiska fakulteten är som synes högst. En tillbakagång i antalet kvinnliga studerande af tandläkareyrket är påtaglig, men lätt förklarlig, då studietiden härför genom förordning af 1909 blifvit betydligt förlängd, något som för öfrigt gjort att de manliga studerandena af detta ämne äfven starkt minskats.

Fördelningen af studentskor vid de olika universiteten är en tredjedel af alla samtliga på Berlin, d. v. s. 845, därefter kommer Bonn med 255, Göttingen med 224, München med 188, Heidelberg med 165, Freiburg och Münster med 149 vardera, Breslau med 134, Leipzig med 103, Königsberg med 98, Marburg med 87, Greifswald med 74, Jena med 69, Halle med 62, Strassburg med 42, Tübingen med 40, Kiel med 32, Giessen med 29, Erlangen med 27, Würzburg med 17 och Rostock med 6.

Notiser.

Norsk kvinna som höiesteretsadvokat. Norge har nu en kvinnlig höiesteretsadvokat; efter aflagd prötning erhöi fröken Elise Sem den 23 juli detta år auktorisation härpå.

Lagen om kvinnors rätt att vara sakförare och advokat trädde i kraft den 23 mars 1904. Fröken Sem öppnade då omedelbart en advokatbyrå i Kristiania. År 1901 hade hon tagit juridisk examen med högsta betyg och inriktat sitt arbete på att, så fort tillåtelse gafs, öppna egen byrå. Nu har hon gått vidare på den inslagna vägen och nått sitt nya mål, hon är Norges första kvinnliga höiesteretsadvokat.

Vetenskaplig pristagare. Vid en pristäflan, som utlysts med anledning af universitetets i Göttingen nyligen inträffade jubileumsfest, kunde pris endast tilldelas en af de inlämnade täflingskrifterna, och detta i det filosofiska prisämnet: *Ueber die erkenntnis-theoretischen Grundlagen des Positivismus*. Detta arbete belönades med hela priset. Vid namnsedels öppnande visade det sig att författarinnan var en fröken Hedwig Martins från Rostock.

En smula genant för alla anhängarna af teorien om kvinnans afgjorda underlägsenhet i fråga om vetenskaplig begäfnings och filosofiskt tänkande!

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$ och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Ung undervisningsvan, kvinnlig fil. stud. önskar för nästa läsår lärarinneplats i skola eller familj. Undervisar gärna i musik på lägre stadiet. Goda betyg och rek. finnas. Svar emotses tacksamt af »Fil. stud.», Framnäs, Ödsmål,

Guvernans,

ung, undervisningsvan, söker plats. Genomgått åttaklassigt läroverk. Goda betyg. »C. C.», Sommen, p. r.

Ung musikalisk flicka,

som med goda betyg genomgått fullständig flickskola samt gymnasiet första ring önskar plats i familj att undervisa mindre barn. Svar till »E. 19 år», Eslöf p. r.

Flicka,

som genomgått ett år vid folkskolesem., önskar plats som lärarinna för mindre barn i finare familj. Äfven kunnig i sömnad o. bakning. Svar under adr. »18 år», Poste rest., Grythytted.

Ung flicka,

som aflagt realskolexamen med goda betyg, önskar plats som guvernant. Svar till »Postfack 69», Bjärnum.

Undervisningsvan lärarinna

söker plats. Svar märkt »X», Jönköping, p. r.

19-årig norrländska

från godt hem, som genomgått 8 kl. läroverk önskar plats i bättre familj att läsa med barn och undervisa i musik. Vill betraktas som medlem i familjen. Vid lön fästes ej avseende. Svar till »19-årig norrländska», Norrb. Kuriren, Luleå.

Frisk, intelligent, 18-årig flicka

m. 8-klassigt högre flickläroverk söker plats i bättre familj, gärna utoml., som sällskap och hjälp eller undervisa barn. Kunnig i handarbeten o. något musik, samt deltagit i skrifgöromål och husliga sysslor. Svar till »Af god familj», Sv. Dagbl. exp., f. v. b.

Lärarinna,

som genomgått Högre lärarinne-seminariet, har goda betyg och några års undervisningsvana, önskar undervisa en elev i förberedande klassernas eller lägsta elementarklassernas kurs. Små löneanspråk mot rättighet att disponera öfver tiden utom lärotimerna. Svar till »M. R.», Dufed, p. r.

Slöjdlärarinna

kunnig i all slags konstväfnad och damast önskar plats instundande höst eller till våren. Svar emotses med tacksamhet under adr. »26 år», Selsjön.

Lärarinneplats

sökes. Genomg. 8-kl. lärov., undervisningsv. o. musikal. »1893», Norrköping, p. r.

Ung flicka

med afg.-betyg från 8-kl. läroverk önskar plats som lärarinna i familj. Svar till »E. B.», Borgholm p. r.

Ung, bildad, samvetsgrann och glad flicka

med små anspråk, afgangsbetyg från elementarläroverk och någon undervisningsvana önskar plats att läsa med barn. Svar till »K. B.», p. r. Härnösand.

Omusikalisk

ung flicka, som tänker ägna sig åt lärarinnekallet och erhållit utmärkt afgangsbetyg från 8-klassigt läroverk söker plats att undervisa 1 eller 2 barn. Svar emotses tacksamt inom 14 dagar till Elisabeth Varenius, Tågaborg, Helsingborg.

Ung, bildad engelska

önskar plats i familj som sällskap eller att taga hand om barn. Vidare upplysningar å Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Stockholm.

Bildad fransyska

önskar under vintern bostad och fritt vivre i familj i Stockholm mot undervisning åt vuxna personer. Upplysningar å Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Stockholm.

Bättre, anspråkslös ung flicka,

18 år, kunnig i sömnad och handarbeten, önskar nu till hösten plats i bättre familj att gå frun tillhanda i husliga göromål. Svar märkt »Familjemedlem» torde sändas »Landa», p. r., inom 8 dagar.

Bildad flicka

önskar nu genast plats som sällskap och hjälp åt äldre herre eller dam, eller som hjälp åt husmoder. Svar snarast till »Familjemedlem F. F.», Svenska Dagbladets Annonsskontor, Göteborg.

Mot fritt vivre

önskar bildad, medelålders dam plats som sällskap, hjälp, skrifbiträde, hos ensam dam eller äldre familj. Svar till »Hösten 1912», denna tidnings-annonskontor, Göteborg, f. v. b.

Bättre,

ordningsfull, duglig flicka, söker till hösten — okt. eller nov. — plats i trefligt hem som husmoders hjälp och sällskap. Kunnig i sömnad, matlagning, bakning och f. ö. alla i ett bättre hem förekommande göromål. Foto. sändes på begäran. Ref. finnas. Svar till »Familjemedlem», Börfendal, p. r.

Skicklig, välrekommenderad Husföreståndarinna,

med 10-årigt betyg från förut innehafd plats, söker, tillförlige ändrade förhållanden, platsombyte till 1:sta nov. Svar till »God mat; Godt humör», under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Sthlm, f. v. b.

Husföreståndarinneplats

hos respektabel ungherre (helst äldre) eller änkefru, sökes till 1 nov. event. tidigare, af ung änkefru, där en 4-årig dotter får medfölja. Är van vid större landthushåll samt att sköta tjänare. Goda rek. finnas. Vid lön fästes ej så stort afseende. Tacksam för svar till »29», p. r., Mogata.

Plats i prästgård, herrgård eller landthandel

söker bättre villig flicka. Kunnig i bokföring samt matlagning. Svar tacksamt till »Hösten 1912», p. r., Gefle.

Ung flicka,

kunnig i sjukvård, äfven sinnessv. o. förlossn., och alla i ett hem förekommande göromål, önskar stadigv. eller tillfällig plats. På lön fästes intet afseende. Tacksam för svar till »75 B.», p. r. Sala.

Ung bättre flicka

önskar till hösten plats i treflig familj för att deltaga i hvarje i ett hem förekommande göromål mot fritt vivre eller någon betalning. Önskar anses såsom familjemedlem. Svar till "Fågelsjö", Marbäck.

17-årig flicka

med realkolexamen önskar 1 sept. plats i bildad familj som husmoders hjälp. Någon lön önskvärd. Svar till "Barnkär", Marstrand p. r.

Bildad

musikalisk flicka önskar plats i Stockholm eller dess närhet som husmoderns hjälp och sällskap. Äfven villig undervisa yngre barn i skolämnen. Svar "19 år M. E.", Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. Torg, Sthlm.

En fyrtioårig enkefru

(barnlös) af god familj, som kan möblera 2 à 3 rum jämte köksmateriel, linne och silfver, önskar att från Okt. förestå hushåll (äfven i landsort) för en eller två stadgade ungherrar (tjänstemän) som ev. ämna bilda hem. Reflekt. torde sända svar innan 17 aug. till "Norrländska okt. 1912", Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. Torg, Stockholm.

Plats som värdinna, 1 Nov.

hos respektabel ungherre, eller som hushållsfröken i god familj, mellersta Sverige, sökes af därtill kompetent, anspråkslös flicka. Rekommendationer finnas. Svar till: "Lärdotter 27 år", Kristianstad, p. r.

LEDIGA PLATSER.**En enkel**

och barnkär flicka får plats att läsa med nybörjare. Rek. genast till Fru S. Bratt, Sjögerås, Seffle.

Seminariebildad,

undervisningsvan samt helst musikalisk lärarinna får plats instundande läsår att läsa 2:dra förb. kl. kurs. med två flickor. Svar till Fru Ellen Sahlin, Laxå.

Undervisningsvan

lärarinna erhåller plats i familj på landet den 1 sept. för undervisning af tvänne flickor, 13 och 8 år, i vanliga skolämnen, språk och musik. Betyg jämte foto. och löneanspråk sändas under adr. "I", Grånium, Blekinge.

Guvernant.

Energisk, frisk lärarinna, helst undervisningsvan studentska, erhåller plats 1 sept. för 2:ne flickor 4:de och 1:sta klassens kurser. Lön 175 à 200 kr. Fri resa. Foto., betyg och ref. insändas till förvaltar Sven Wikström, Hoting.

Plats finnes

i liten familj på landet för allvarlig flicka, kunnig i enkel matlagning samt villig att hjälpa äldre, något ofärdig fru. Jungfru finnes. Betyg och lönepret. omgående till "Hösten 1912", Nyköping p. r.

Undervisningsvan,

musikalisk lärarinna önskas i höst på landet att läsa 4 kl. kurs samt med en nybörjare. Betyg och lönepret. samt foto. till Fru Löwenadler, Smålands Anneberg.

Språkkunnig dam,

som har goda betyg från högre elem. läroverk och som sedan stud. tyska o. eng. utomlands, kan få utm. plats. Svar med löneanspråk till "Lärorik plats", Sv. Telegrambyrån, Malmö.

Barnfröken.

En erfaren, ung flicka van vid och utbildad till att handhafa barn får plats i officersfamilj i Umeå till hösten. 3 barn. Allra bästa rek. fordras. Svar till "A. W.", Rådhuset. Strengnäs.

Lärarinna,

som genomgått småskol. sem. eller förut undervisat nybörjare, önskas till 2 gossar på 6 och 7 år. Svar jämte lönepret. till Fru G. Fritzell-Nilson, Örboholmsgård, Hållsviken.

Två Renskrifverskor,

kunniga i maskinskrifning önska plats i Stockholm omkr. 15 Sept. Svar till »Norrländska 1» och »Norrländska 2», Ljusdal, p. r.

Lärrinnebefattningen

vid kvinnliga afdelningen af Gudmundrå högre folkskola (Ångermanland) med undervisningsskyldighet i skolkök, i kvinnlig slöjd och gymnastik samt i naturlära sökes före den 15 sept. Lön 750 kr. och fria middagar i skolköket. Läsåret börjar i medio. af okt. Närmare upplysningar hos pastor J. Vestin, adr. Frånö.

Vid Svedala kommunala mellanskola

är plats ledig inst. hösttermin för vikarierande lärarinna med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i biologi, kemi och geografi. Ansökningshandlingar insändas omg. och senast den 21 dennes till Rektor THORE LJUNGQVIST, Svedala.

Guvernant.

Medelålders, fint bildad, språkkunnig, musikalisk dam med sinne för familjelif, erhåller till hösten väl aflönad anställning i solid stockholmsfamilj med 3 yngre döttrar i skolåldern. Svar från endast kompetenta ställas till »C. B. 1912», Svenska Telegrambyrån, Stockholm, f. v. b.

Vid Fredrika Bremer-Förbundets**Landthushållningsskola**

för utbildande af lärarinnor, Rimforsa,

finnes plats ledig för biträdande lärarinna i huslig ekonomi. Löneförmåner: 800 kr. och allting fritt. Platsen tillträdes den 1 oktober. Till styrelsen för Fredrika Bremer-Förbundets landthushållningsskola ställas ansökningar jämte präst-, läkare- och kompetensbetyg insändas före den 10 september under adress Rimforsa. Upplysningar om tjänstgöring m. m. lämnas af skolans föreståndarinna.

Ung dam,

med teoretisk underbyggnad och någon praktisk öfning i bokföring, erhåller genast plats vid större industriellt företag i landsorten i Norrland. Villkor: snygg och tydlig handstil samt arbetsförmåga. Begynnelselön 75 kr. pr. månad jämte fritt möbl. rum. Lefnadsomkostnader c:a 40 kr. pr. månad. Biljett, märkt "Bokförare", endast af dem, som veta sig kunna trivas i landsorten, sändes under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

En bildad anspråkslös flicka

af god familj, ej under 25 år, erhåller plats på herrgård den 1 okt., som sällskap och hjälp åt husmodern. Denna en äldre dam är sjuklig och i behof af kärleksfull hjälp. Sökande skall vara kunnig i matlagning och handarbeten samt van vid landthushåll. Kompetent att öfvervaka tjänarne och se till att hemmet är i god ordning. Hushållet består i regel af 5 personer, däraf 2 tjänare. Ingen göre sig besvär att söka platsen som ej är kompetent sköta densamma och beredd att deltaga i alla husliga sysslor samt att gladt och villigt fullgöra sina plikter. Svar med betyg, rek., foto., uppgift på ålder samt löneanspråk till "L. H.", Allmänna Tidningskontoret, Sthlm.

En bildad

anspråkslös flicka ej under 20 år, kunnig i sömnad, villig att handleda barn i åldern 14—6 önskas till 1 sept. Bostad i Djursholm. Svar till doktorinnan E. Behm, Åkerö, Leksand.

En enkel, anspråkslös och duglig flicka

af god familj får plats i liten familj på landet att tillsammans med husmodern utföra alla husets sysslor. Lön 200 kr. pr. år, eget rum och anses som familjemedlem. Svar till »200», Skurup, p. r.

Barnfröken.

Bättre flicka kunnig i sömnad, ordentlig och pålitlig med goda betyg får plats genast att sköta 2 barn 5 och 4 år. Svar med betyg till Dr Söderberg, Helsingborg.

Plats å ämbetsmannakontor

i Stockholm erhåller bildad dam med snabb uppfattning, vacker handstil, ordentlig, kunnig i maskinskrifning, säker i additionsräkning. Lön 700 kr., som ökas till 1,000 kr. efter vunnen skicklighet. 1 månads semester. 6 timmars dagl. tjänstgöring. Svar med fotografi, ålder och referenser före den 1 Sept. d. å. till »Ämbetsman», poste restante, Stockholm.

Framtidsplats i Karlstad.

Kvinnlig kontorist, med god stil och kompetent att själfständigt göra bokslut, erhåller anställning genast eller 1 oktober. Alla nödiga upplysningar tillika med fotografi sändas till Karlstads-Tidningsens kontor, Karlstad, under märke »Framtidsplats i Karlstad».

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning } 4½ %

Sparkasse-
räkning 4 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!

Wiréns Eau de Cologne ROYAL är fortfarande oöfverträffad.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

(LEDIGA PLATSER)

Kvinnlig Stenograf,

kontorsvan, kunnig i tysk och engelsk korrespondens. Lön 125 kronor. Endast å förstklassig förmåga reflekteras. Svar till »Prima Kraft» under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Bättre,

barnkär flicka, omkring 25 år önskas snarast i sjökaptensfamilj i Narvik såsom sällskap och hjälp. Jungfru finnes. Svar med foto. omgående till Degerholm, Mariestad.

För anspråkslös

och barnkär/bättre flicka finnes plats ledig nu genast att sköta 4-årig dotter samt vara behjälplig med uti hemmet förekommande göromål. Svar med foto., rek. och löneanspråk till Box 5, Wara.

Skolkökslärarinna

stadgad och skicklig, kompetent att undervisa vuxna elever får god anställning från 26 augusti. Svar med betygsafskrifter till »Husmodersskola» under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Barnmorsketjänsten

i Norra Vi och Tidesrum kungöres härmed ledig att tillträda den 1 sept. Lön: 300 kr. jämte bostad och vedbrand. Ansökan insändes senast den 24 Aug. till Kommunalstämans ordförande, Tidesrum.

Engelska,

helst musikalisk, kan få vistas hos ingenjörsfamilj bosatt i mindre stad i en af mellersta Sveriges vackraste trakter mot det att hon är villig tala engelska med familjens medlemmar. Svar till »Famijlemblem H—a», Sv. Dagbl., Stockholm.

En bildad,

frisk och duktig flicka önskas till hjälp i huset åt en klen husmoder. Svar jämte rekom. samt lönepret. sändas snarast möjligt till »Augusti», Våring p. r.

Bageriförestånderska

erhåller plats vid Piteå hospital och asyl. Löneförmånerna äro 400 kr., anstaltens kost jämte 125 kr. i kostförbättringspengar, möblerad bostad med lyse och bränsle samt tvätt.

Ansökningar med betygsafskrifter insändas snarast till

HOSPITALSKONTORET,
Piteå.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom
**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**
54 Drottninggatan.

Lektioner i Linnésömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.
Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.
Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

Gynna Dagnys
annonser.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Reflexioner. Af *Metta Greger*.

Den finska landtdagen 1912.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld och Stockholms Musikinstitut.

Af *E. K—n*.

Mannen, kvinnan och dygderna. Af *Ellen Wester*.

Wilma Lindhé: Ulla Grip. En berättelse från förra århundradet. Rec. af *Anna Harpen*. — **Bengt Berg: Genezaret.**

Rec. af *Maria Rieck-Müller*. — **Hjalmar Bergman: Vi**

Bookar, Krokar och Rothar. Ur en stadskrönika. Rec. af *Sigrid Elmblad*.

Frihetens tillväxt.

Om sproglig Forstaaelse. XVIII. Af *Alma Forsberg-Dalhoff*.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**